

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon interurban 113

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četiri strani
Din 350.—, Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Ob desetletnici naše države.

Sedanje leto, posebno zadnje nje-govo tromesečje, je doba raznih zna-menitih desetletnic. Praznovanje teh desetletnic nam kliče v spomin vele-važne dogodke, ki so se doigrali pred desetimi leti. Svetovna vojna, ki je trajala štiri leta, je početkom jeseni 1918 bila končana. Za seboj je pustila razvaline, iz razvalin pa je vzni-klo novo življenje. Evropa je dobila novo obličje, novo življenje je zapla-lo po njenih starih žilah. Stara ce-sarstva so se zrušila. Iz ruševin ni nastal kaos, nista nastala zmeda in metež, marveč vznikle so nove obli-ke skupnega življenja, nove države. Razrušila se je stara avstro-ogrska monarhija. Njeno nasledstvo so pre-vzele nove narodnostne države, ki so nastale na njenem ozemlju. Med njimi je država Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mi imamo lastno državo.

Srbsko-hrvatsko-slovenska država je povse naravna tvorba. Do politič-nega zedinjenja srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda je moralo priti ter bi tudi prišlo brez vojne, — svetovna vojna je ta politični proces pospešila ter dovedla do končnega srečnega izida. Vsak narod, ki hoče kaj pomeniti na svetu, mora imeti svojo lastno državo. Narod brez last-ne državnosti nima lastnega kultur-nega življenja in tak narod je obso-jen na smrt.

Jugoslovanski narodi smo v skup-nosti mnogoštevilni, posamezni pa ne razpolagamo z velikim brojem ljudi. Poleg tega je zemlja, na kateri prebivamo in katero posedujemo kot svojo, radi svojega naravnega boga-stva in radi svoje velike važnosti v prometnem in trgovinskem oziru predmet pohlepnih želja drugih mo-čnejših narodov. Da nas ne bi večji narodi nasilno zajeli, smo se jugo-slovanski narodi med seboj bratsko objeli in stvorili svojo lastno državo.

Kaj pomeni takšna država posebej za nas Slovence, ni treba posebno povdarjati ali pojasnjavati. Sloven-ski narod prebiva na ozemlju, ki se dotika nemškega, madžarskega in italijanskega ozemlja. Vsak teh treh narodov je prežal na slovensko zem-ljo ter stegoval svoje pohlepne prste po njej. Maloštevilnost našega nara-da jim je dajala upe, da si bodo slo-vensko zemljo kmalu razdelili in

Slovence raznarodili. Celi Sloveniji je pretila usoda potujčene zemlje, ki v njej bi bil zatrt naš glas in tuji krog zveneli glasovi, tuj trg in grad, tuj ves kras, a naši samo grobovi, da se poslužim besed Simona Gregor-čiča v pesmi »Na potujčeni zemlji«.

S tem, da smo se s Srbi in Hrvati zedinili v lastno državo, smo vsaj na tistih mejah, ki so jih nam priznale mirovne pogodbe in pogodbe z itali-jansko državo, postavili naše držav-ne mejnike, ki so poverjeni obrambi ne samo Slovencev, marveč tudi Srbov in Hrvatov. Ustanovitev srbsko-hrvatsko-slovenske države je ime slovenskega naroda, ki je prej šir-nemu svetu bilo dosti neznano, zanesla po vsem svetu. Zastopniki ve-likih kulturnih narodov so se začeli zanimati za naš narod, proučevati njegove vrline ter hvaliti njegovo na-darjenost, delavnost, poštenost in kulturno sposobnost.

Cenimo to državo ter v bratski slogi skrbimo za njen napredek.

Država je organizirana zajednica skupnega življenja. Vsako življenje se razvija po gotovih zakonih. Tako tudi država kot organizirana oblika skupnega življenja. V življenju ni mira in zastoja, marveč gibanje, raz-vijanje in delovanje. Tako se tudi državno življenje giblje, razvije in napreduje. To bodi v utehu tistim, ki s sedanjo ureditvijo naše države ni-so povse zadovoljni. Tudi v naši dr-žavi se notranje življenje razvija v duhu časa, dokler ne dobi oblike, ki bo zadovoljila vse državljane.

Kar se dostaje notranje organiza-cije novih držav, nastalih vsled sve-tovne vojne in po nji, je treba ugotovi-ti, da so vse v stanju razvoja ter da se še borijo za obliko, ki bi vsem državljanom bila po godu. To ne velja samo o naši državi, velja tudi o Rumuniji, o Poljski, o Avstriji in o Čehoslovaški. Naši državi se v tem oziru ne moremo čuditi, ker ona predstavlja politično zajednico, nastalo iz dežel in narodov, ki prej ni-so imeli skupnega življenja in ki se jako razlikujejo v kulturi, v načinu življenja, v običajih in šegah. Čas, ki celi vse rane, ima tudi to dobro lastnost, da premoščuje vse razlike in razdore.

Imamo v državi — in tudi v Slove-niji — stranke, ki ob državni deset-

letnici stojijo ob strani. Ustvarile so prečansko fronto, s katere spuščajo politične strelice proti Beogradu. — Nočemo reči, da so to protidržavni elementi. Ako bi jih tako sodili, bi storili isto napako, katero so zagrešile te stranke, dokler so bile na vlad-i. Rajše jim prisojamo oznako poli-tične nesposobnosti ali — boljše re-čeno in — politične hudobnosti. Zaganjajo se v državno ureditev, ki je po njihovi krivdi takšna, kakršna je. Radičeva krivda je v tem, da s svojo stranko ni hotel sodelovati v ustavo-tvorni skupščini. Ako bi bil s svojimi poslanci prišel v Beograd, bi načrt centralistične ustave porušil že pri prvem glasovanju v ustavnem odboru. Krivda samostalnih demokratov in samostojnih kmetijcev jo še večja, ker so oni zahtevali takšno ustavo, kakor jo sedaj imamo ter so glasovali za njo. Zadeva jih torej popolna odgovornost za vse ustavne določbe in za vse posledice, ki izhajajo iz teh določb. Ako se danes jezijo in v svojem srdu zabavljajo, naj ne pozabijo, da bodo krivca najbolje pograbili, ako sebe zgrabijo za nos.

Mi pa ob desetletnici naše države izpovedamo svojo voljo za državo in svojo ljubav do nje. Mi znamo svojo državo ceniti, če tudi ne prikrivamo, da ni povse takšna, kakor smo si jo želeli, ter da bi lahko bila boljša. In mi se nadejamo, da bo naša država potom notranjega razvoja postajala boljše ter da bo postala takšna, da bo v popolnem skladu z željami in zahtevami slovenskega ljudstva. — Jamstvo za to vidimo v tem, da ob desetletnici vodi državo kot predsed-nik vlade dr. Anton Kerošec, voditelj slovenskega naroda. Mi Slovenci mo-ramo v tej državi vršiti veliko nalo-go. Ni to naloga zabavljanja, hujskanja in zmerjanja, kakor bi radi k temu naše ljudstvo zapeljali samo-stalni demokratje ter hrvatski in slo-venski Radičevci. Slovenska naloga je v tem, da vplivamo posredovalno med Srbi in Hrvati, kadar se med njimi pojavijo razlike in nastanejo spori. Slovenska ljudska stranka se te naloge slovenstva dobro zaveda, in zato krepko dviga kvišku prapor bratske sloge in bratskega sporazu-ma. V tem znamenju obhajamo 1. december 1928: desetletnico naše dr-žave. Iskrena želja, ki te dni prevla-duje v nas, je ta: v drugo desetletje svojega življenja naj stopi naša dr-žava v znamenju srbsko-hrvatsko-slovenske sloge. Bratski sporazum bo ustvaril to slogo.